

บทวิจารณ์หนังสือ

Book Review

Perriam, J., & Carter, S., (Eds.). (2021). **Understanding digital societies**. London: Sage Publications. (484 p.)

ISBN 9781529732573 1,500 บาท

โชคธำรงค์ จงจอหอ¹ | Chokthumrong Chongchorhor

หนังสือเล่มนี้บรรณาธิการโดย Jessamy Perriam และ Simon Carter จาก The Open University แห่งสหราชอาณาจักร (UK) โครงสร้างของหนังสือเล่มนี้ประกอบด้วย คำนำ สารบัญ ตามด้วยเนื้อหาที่สำคัญ จำนวน 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ดิจิทัลกับวิถีชีวิตประจำวัน (Everyday life and the digital) ตอนที่ 2 (Society, technology, citizens and cities) ตอนที่ 3 มนุษย์กับเครื่องจักร (Humans and machines) และตอนที่ 4 การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเชิงบวกและเชิงลบ (Uses and abuses of the digital) จากนั้นจึงปิดท้ายด้วยอภิธานศัพท์ กิตติกรรมประกาศ และดัชนีท้ายเล่ม

¹ อาจารย์ ดร., คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร; Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences, Kamphaeng Phet Rajabhat University
E-mail: chokthumrong_c@kpru.ac.th

ทั้งนี้เนื้อหาในแต่ละตอนประกอบด้วยบทย่อย ๆ จำนวน 13 บท พร้อมทั้งแสดงรายการบรรณานุกรมไว้ตอนท้ายของทุกบท มีเนื้อหาโดยสังเขปในแต่ละบทดังนี้

บทที่ 1 จินตนาการทางสังคมวิทยาดิจิทัล (The digital sociological imagination) ประกอบด้วย ความหมายของจินตนาการทางสังคมวิทยา แบบแผนทฤษฎีทางเทคโนโลยี อุดมคติทางเทคโนโลยี ผลกระทบของเทคโนโลยีดิจิทัลในมุมมองทางสังคมวิทยา และบทสรุปของจินตนาการทางสังคมวิทยาดิจิทัล

บทที่ 2 การนำเสนอตนเองในพื้นที่ดิจิทัล (The presentation of self in digital spaces) ประกอบด้วย แนวคิดการนำเสนอตนเองของกอฟแมน (Goffman) แนวคิดทางชนชั้นและทุนของบูดีเยอร์ (Bourdieu) ผู้ที่มีชื่อเสียงกับความเท่าเทียมในโลกอินเทอร์เน็ต และบทสรุปของการนำเสนอตนเองในพื้นที่ดิจิทัล

บทที่ 3 การวางแผนเมืองแห่งอนาคต (Planning the cities of the future) ประกอบด้วย เทคโนโลยีดิจิทัลกับเมือง แนวคิดการสร้างแบรนด์ให้กับเมืองใหม่ และกรณีศึกษาของเมืองเอดินบะระ (Edinburgh)

บทที่ 4 การย้ายถิ่น การพลัดถิ่น และการข้ามชาติในยุคดิจิทัล (Migration, diaspora and transnationalism in the digital age) ประกอบด้วย แนวคิดการย้ายถิ่น แนวคิดการพลัดถิ่น แนวคิดการข้ามพรมแดนรัฐชาติกับเทคโนโลยีดิจิทัล และบทสรุปการย้ายถิ่น การพลัดถิ่น และการข้ามชาติในยุคดิจิทัล

บทที่ 5 เครือข่ายดิจิทัลข้ามพรมแดนรัฐชาติ: ครอบครัวและศาสนา (Transnational digital networks: Families and religion) ประกอบด้วย ครอบครัวและการดูแลแบบข้ามพรมแดนรัฐชาติ กิจกรรมทางศาสนาแบบข้ามพรมแดนรัฐชาติ บทสรุปของเทคโนโลยีดิจิทัลกับเครือข่ายของครอบครัวและกิจกรรมทางศาสนา

บทที่ 6 การเกิดขึ้นของวัตถุดิจิทัล: ระหว่างมนุษย์กับเครื่องจักร (Autonomous digital objects: Between humans and machines) ประกอบด้วย ความหมายของวัตถุดิจิทัล บทบาทของวัตถุดิจิทัล การกระทำที่ก่อให้เกิดวัตถุดิจิทัลโดยอัตโนมัติ สถาบันและองค์กรที่ใช้ประโยชน์จากวัตถุดิจิทัล

บทที่ 7 เสรีภาพ วัตถุนิยม และมนุษย์ที่มีอวัยวะบางส่วนเป็นเครื่องจักร (Freedom, fetishes and cyborgs) ประกอบด้วย แนวคิดดั้งเดิมและแนวคิดร่วมสมัยเกี่ยวกับมนุษย์และเครื่องจักร แนวคิดวัตถุนิยมกับความเป็นมนุษย์ แนวคิดการปรับแต่งมนุษย์ที่มีอวัยวะบางส่วนเป็นเครื่องจักร

บทที่ 8 เทคโนโลยีดิจิทัลทางสุขภาพ: กรณีการเดินและปั่นจักรยาน (Health and digital technologies: The case of walking and cycling) ประกอบด้วย การเปลี่ยนผ่านทางเทคโนโลยีสำหรับการเคลื่อนที่ในชีวิตประจำวัน แนวคิดการแพทย์กับปัจเจกบุคคล แนวคิดการวัดเชิงปริมาณผ่านอุปกรณ์ดิจิทัล แนวคิดเกี่ยวกับเกม และแนวคิดการใช้เวลาว่างในระหว่างการทำงาน และกรณีศึกษาการเดินและปั่นจักรยาน

บทที่ 9 เทคโนโลยีวัสดุดิจิทัล (Material digital technologies) ประกอบด้วย แนวคิดโครงสร้างพื้นฐานทางอินเทอร์เน็ตที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล กลไกทางสังคมและการเมืองที่มีผลต่อการเชื่อมต่อสู่โลกดิจิทัล ความขัดแย้งในการแย่งชิงแร่ธาตุสำคัญเพื่อการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล

บทที่ 10 การบิดเบือนสารสนเทศ ข่าวปลอม และการสมรู้ร่วมคิด (Disinformation, ‘fake news’ and conspiracies) ประกอบด้วย ทฤษฎีการสมรู้ร่วมคิด แนวคิดเกี่ยวกับการบิดเบือนสารสนเทศในอินเทอร์เน็ต และกรณีศึกษา Facebook - Cambridge Analytica ซึ่งเป็นการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อการโฆษณาทางการเมือง

บทที่ 11 ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ความล้มเหลวและภัยสังคมทางดิจิทัล (Cybersecurity, digital failure and social harm) ประกอบด้วย แนวคิดความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ทฤษฎีทั่วไปด้านอุบัติเหตุ แนวคิดความล้มเหลวทางเทคโนโลยี แนวคิดอุบัติเหตุทางข้อมูล แนวคิดภัยสังคมทางดิจิทัล แนวคิดการป้องกันจากการถูกโจมตีทางไซเบอร์

บทที่ 12 สื่อสังคมว่าด้วยปริมาณการใช้งานและอายุของผู้ใช้งานกับความตื่นตระหนกทางศีลธรรมและสุขภาพจิตของเยาวชน (Too Much, Too Young? Social media, moral panics, and young people’s mental health) ประกอบด้วย การประเมินสถานการณ์จากงานวิจัยด้านสื่อสังคม แนวคิดความตื่นตระหนกทางศีลธรรมอัน

เนื่องมาจากสื่อสังคม ภัยคุกคามทางสังคมที่มีต่อบุคคลและสังคมอันเนื่องมาจากเทคโนโลยีดิจิทัล

บทที่ 13 อัลกอริทึม (Algorithms) ประกอบด้วย ความหมายของอัลกอริทึม อัลกอริทึมกับการเหยียดเชื้อชาติ อัลกอริทึมกับการกดขี่ อัลกอริทึมกับการย้ายถิ่นในโลกดิจิทัล อัลกอริทึมกับความรับผิดชอบทางสังคม

หนังสือ Understanding digital societies เล่มนี้ช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ “สังคมดิจิทัล” ที่มีการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากเทคโนโลยีดิจิทัล โดยนำทฤษฎีทางสังคมวิทยาดั้งเดิมและร่วมสมัย อาทิ แนวคิดวัตถุนิยมของคาร์ล มาคส์ (Fetishism) แนวคิดทางชนชั้นและทุนของบูดีเยอร์ (Bourdieu) และแนวคิดการนำเสนอตนเองของกอฟแมน (Goffman) มาอธิบายความเปลี่ยนแปลงทางสังคมอันเนื่องมาจากเทคโนโลยีดิจิทัล โดยเชื่อมโยงกับนวัตกรรมในโลกดิจิทัลที่นาต้นต้น อาทิ การประมวลผลแบบกลุ่มเมฆ (Cloud computing) การบิดเบือนสารสนเทศ (Disinformation) การเรียนรู้ที่ขับเคลื่อนด้วยเกม (Gamification) ข้อมูลขนาดใหญ่ (Bigdata) ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity) ไซบอร์ก (Cyborgs) ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial intelligence) พื้นที่ดิจิทัล (Digital spaces) เป็นต้น หนังสือเล่มนี้ยังได้นำเสนอกรณีศึกษาระดับโลกที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความกระจ่างว่าศาสตร์ด้านสังคมวิทยาสามารถใช้ทำความเข้าใจโลกดิจิทัลได้อย่างไร หนังสือเล่มนี้จึงเหมาะสำหรับนักวิชาการ นิสิต/นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการพัฒนาสังคม นิเทศศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ หรือสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล รวมไปถึงผู้สนใจที่ต้องการหาคำตอบอย่างลึกซึ้งในประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ เครื่องจักร ปัญญาประดิษฐ์ และนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

Perriam, J., & Carter, S., (Eds.). (2021). *Understanding digital societies*.

London: Sage Publications.